

Ápolói helyzetkép

Mészáros Magdolna

ápolási igazgató, címzetes főiskolai docens
Békés Vármegyei Központi Kórház, Gyula

46. Medicina Fórum konferencia és miniszteri - államtitkári csúcstalálkozó
a Magyar Kórhákszövetség rendezésében
Budapest, 2023. november 14-15.

BÉKÉS VÁRMEGYEI
KÖZPONTI KÓRHÁZ

„Az ápolószemélyzet hiánya emberéletekbe kerül”

(Howard Catton, a Nővérek és Betegápolók Világszövetségének igazgatója, 2020)

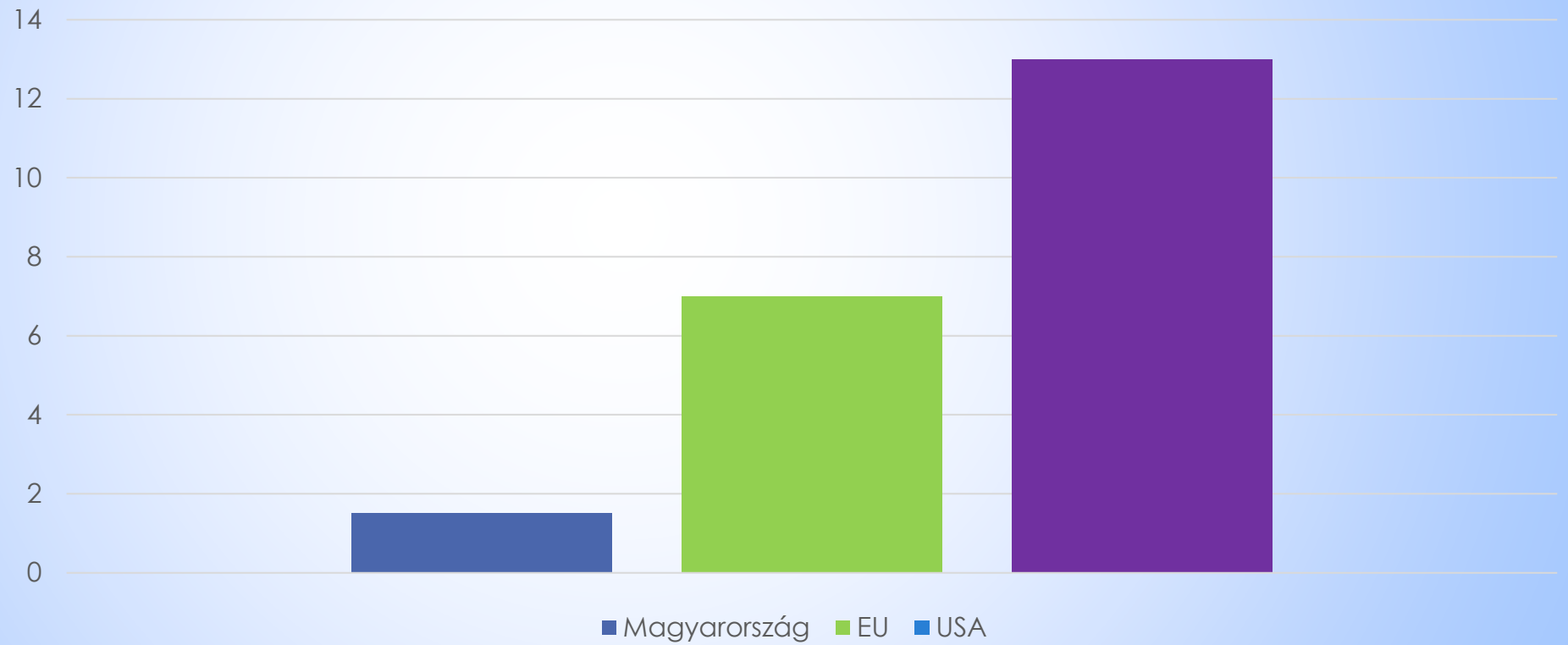
- Világszerte 5,9 millió szakképzett ápoló hiányzik az ellátórendszerből, „a halálozások ott a legmagasabbak, ahol kevés a nővér és az ápoló”.
- A WHO adatai szerint 27,9 millió ápoló dolgozik, de csupán 19,3 millió rendelkezik szakképesítéssel
- Az ápolók 90%-a nő.
- Az ápolók 80%-a dolgozik a leggazdagabb és 15%-uk a fejletlen országokban.

„Az ápolószemélyzet hiánya emberéletekbe kerül”

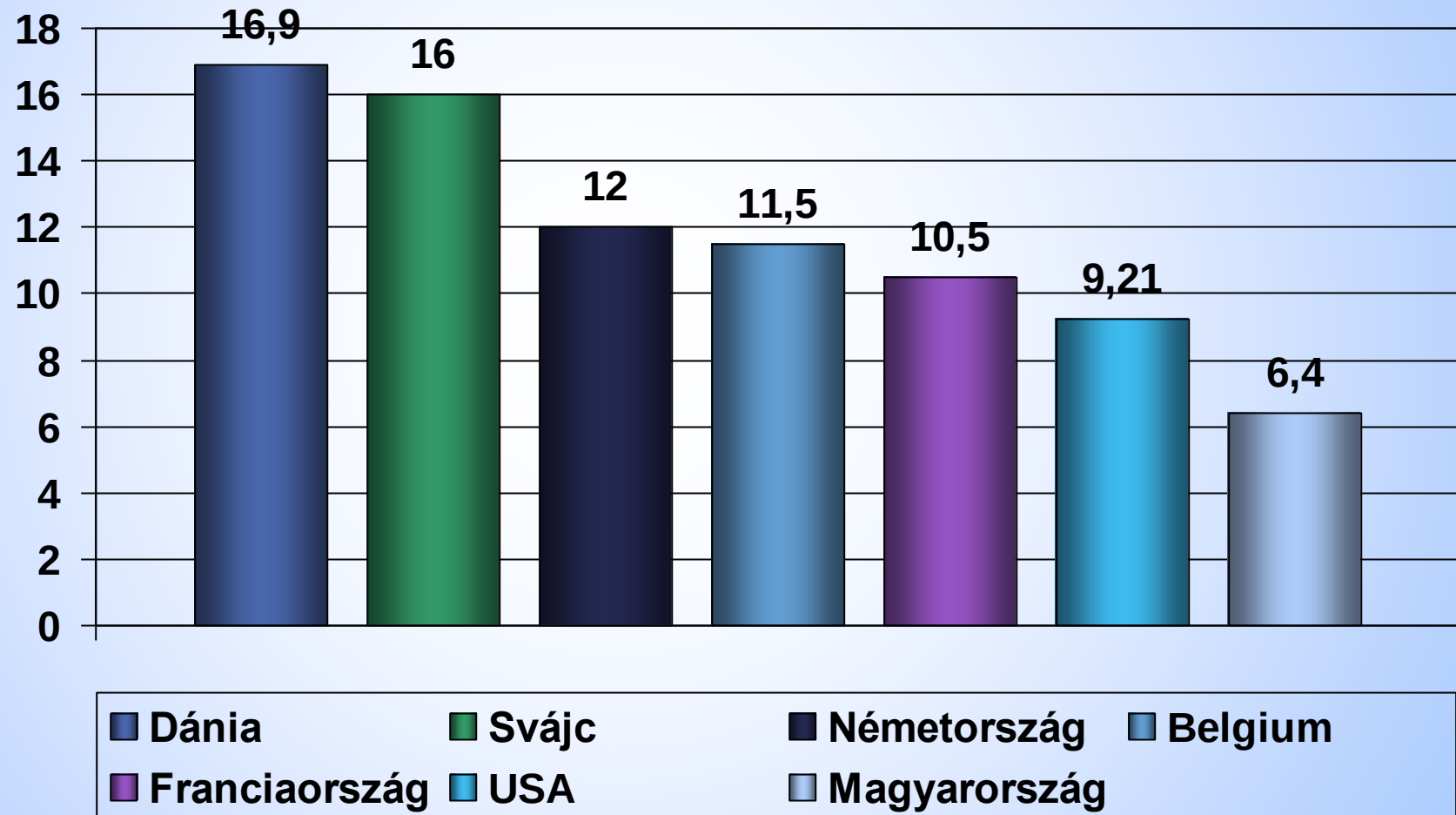
Szakmány Tamás professzor (Walesban dolgozó magyar intenzív orvos) szavai, aki a covid alatt kiemelkedő szakmai munkát végzett

- „Az Önök országában pont annyival volt magasabb a halálozás, amennyivel kevesebb ápoló jutott egy lélegeztetett betegre”
- „Itt egy lélegeztetett betegre egy ápoló, Magyarországon egy ápolóra 3-4 beteg is jutott”.
- „A gép (monitor) pont annyira lesz jó, mint a monitorra figyelő szem.”

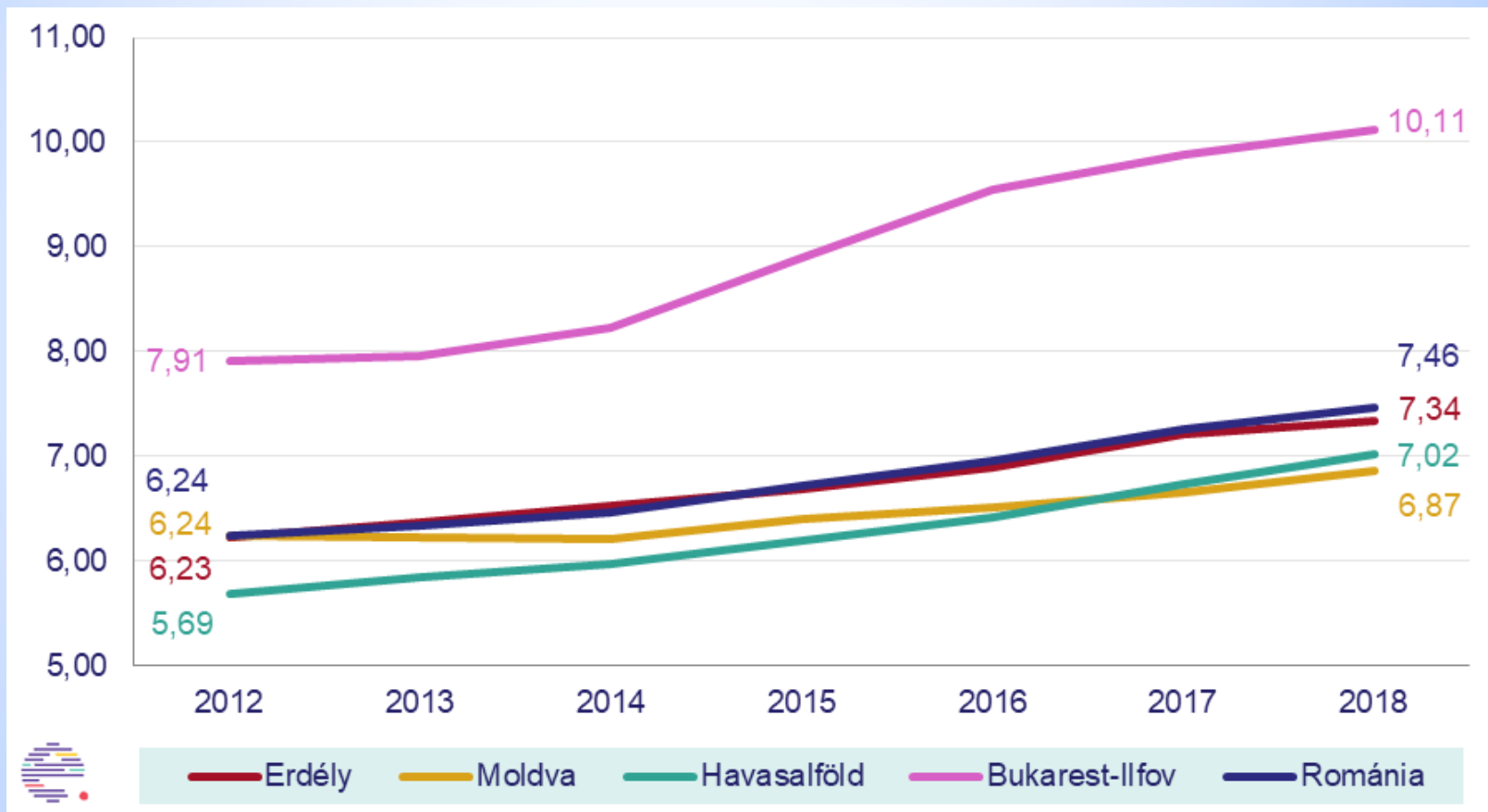
Egy orvosra jutó ápolószám

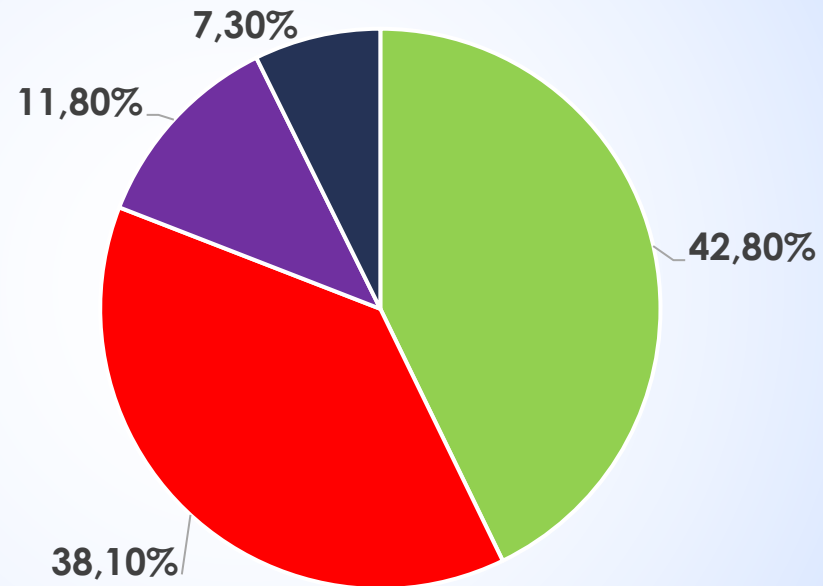
Ápolói létszám 1000 lakosra vetítve

Ezer lakosra jutó egészségügyi szakdolgozók száma, 2012-2018 (Románia)

Miért választották a nővéri hivatást (Románia)

■ 1. társadalmi megbecsülés miatt ■ 2. jó fizetés ■ 3. külföldi munkavállalás miatt ■ 4. elhivatottságból

Végzett ápolók száma Romániában

➤ 2019-ben	41000
➤ 2022-ben	30000

(A lakosság száma ~ 19 millió)

**Ápolók „importálása” Romániából,
ha az orvosok esetében működik,
működhet ápolóknál is?**

ÁPOLÓI BÉREK ROMÁNIÁBAN

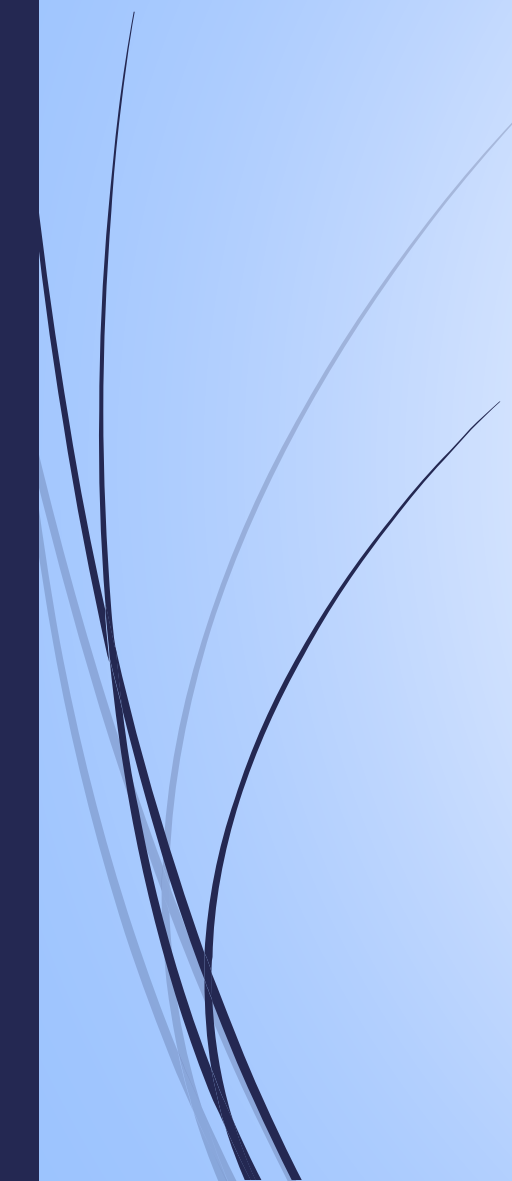
Beosztás	Végzettség	Bér			
		RON	€	Ft*	Hazai
Főnővér	S SSD P	5030	1020	398229	
Idősebb ápoló	S	4345	881	343961	
Ápoló	S	4173	846	330296	
Kezdő ápoló	S	3950	801	312727	
Kezdő ápoló	SSD	3850	780	304528	
Idősebb	SSD	4087	829	323659	
Ápoló	SSD	3900	791	308823	

S = 4 éves képzés, SSD = 3 éves képzés, PL = az 1. képzésre épülő 3 éves képzés

* 390,42Ft/€ árfolyamon számolva

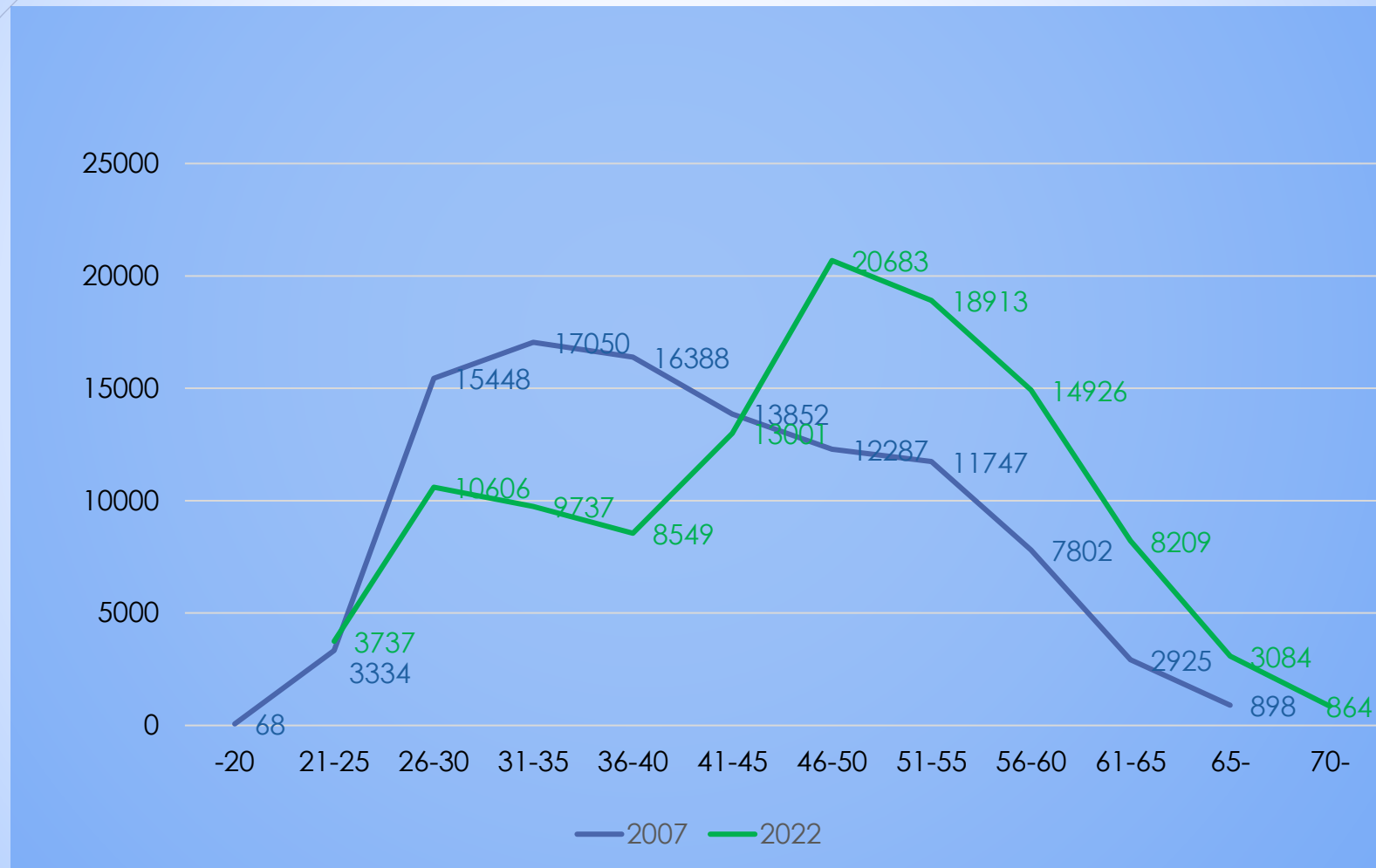
Ápolói létszám Magyarországon

Az első ápolói szakképesítésüket szerzők száma és aránya a működési nyilvántartásban 2022. december 31. napján

	Első alkalommal egészségügyi szakképesítést szerző szakdolgozók száma évente átlagosan	Első alkalommal egészségügyi szakképesítést szerző szakdolgozók száma (fő)	Működési nyilvántartásban 2022-ben szereplők száma	Működési nyilvántartásban szereplők aránya
1980-1989	2 600	26 000	12 000	46%
1990-1999	3 800	38 000	17 000	45%
2000-2009	1 500	15 000	6 400	43%
2010-2019	1 800	18 000	11 000	61%
2020	2 076	2 076	1 349	65%
2021	1 808	1 808	947	52%
2022	952	952	363	38%

Szakdolgozók életkor szerinti megoszlása

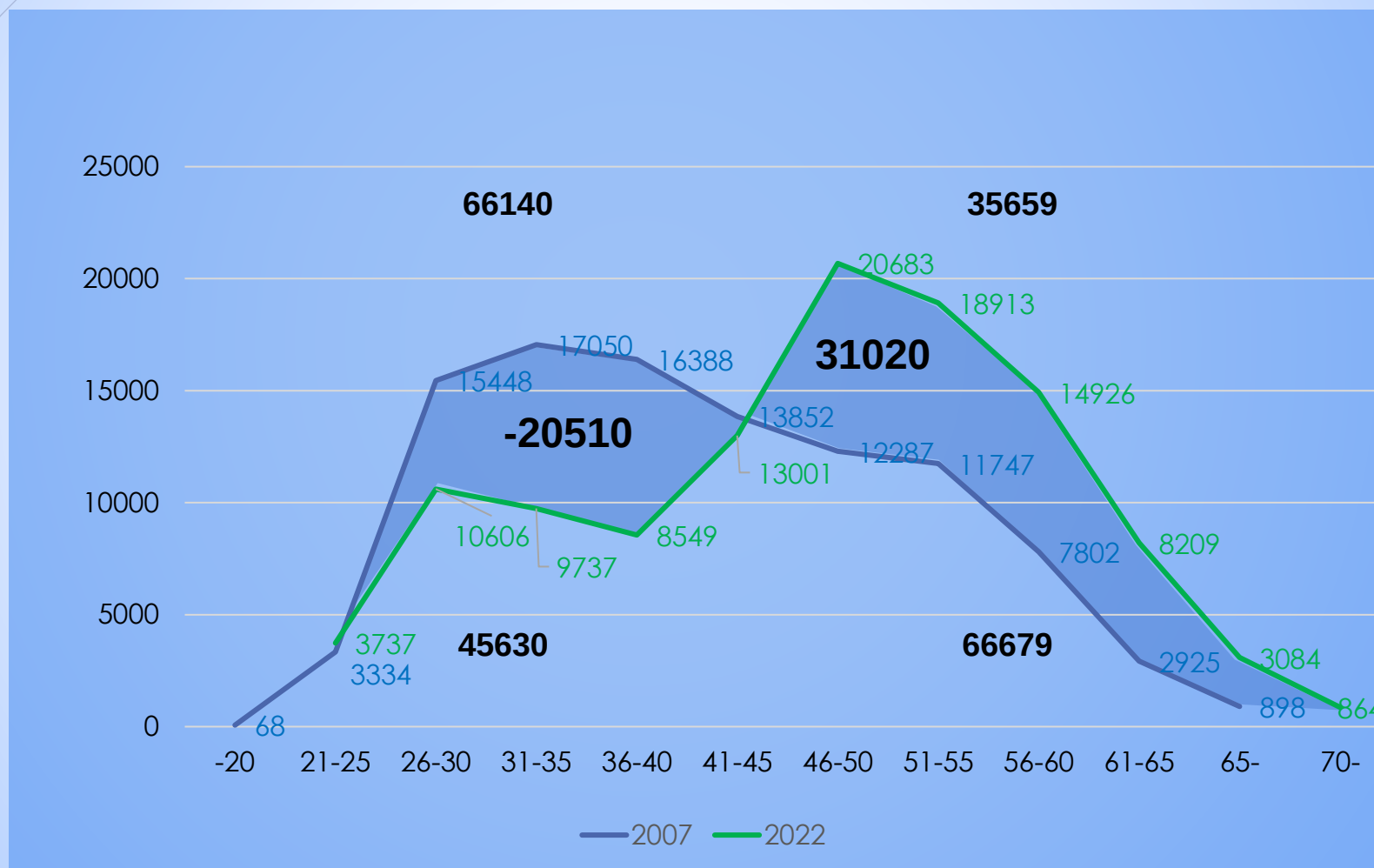

Forrás:

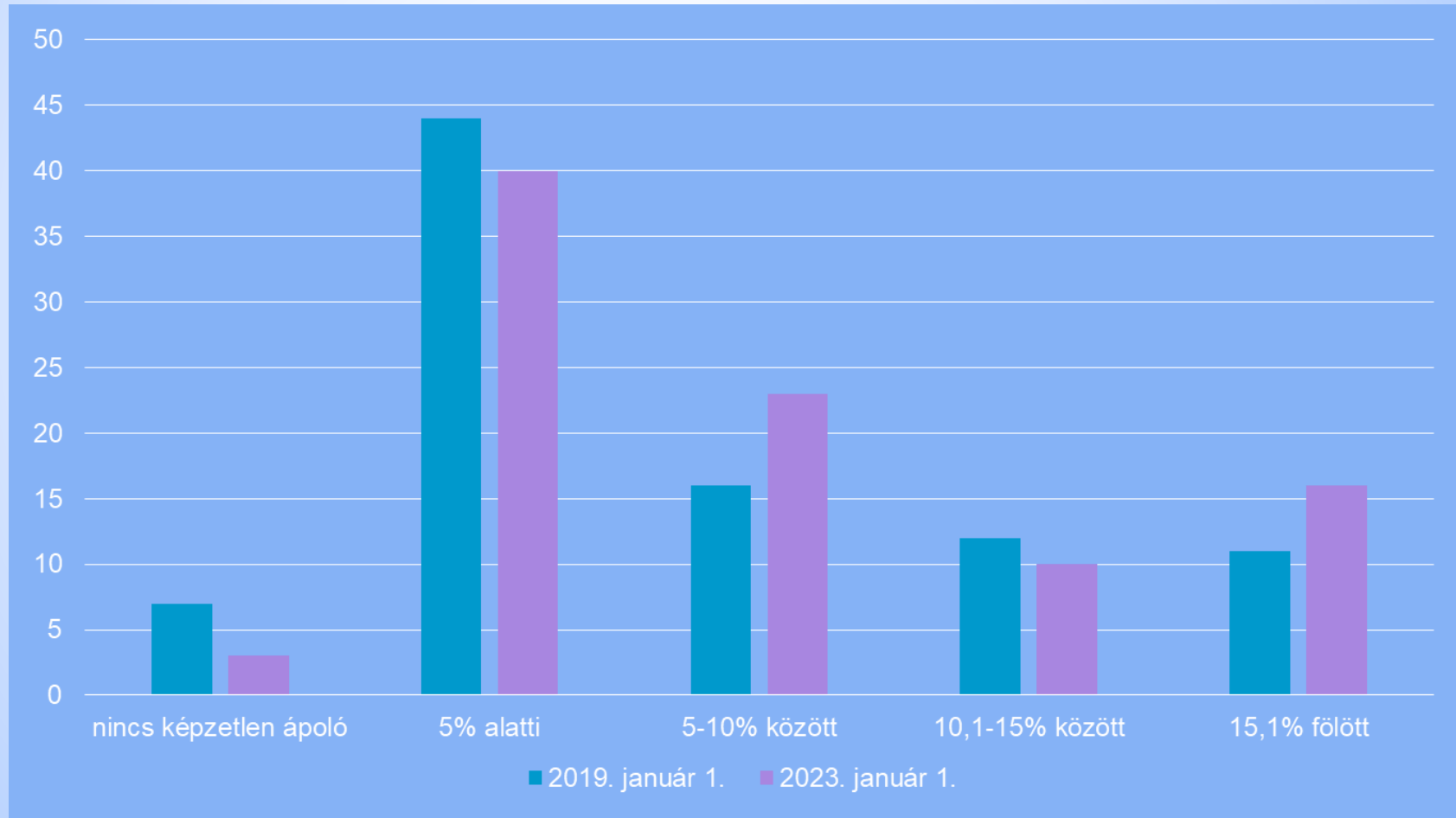
- 2007: Országos Működési Nyilvántartás
- 2022: Páva Hanna, ÁEEK főigazgató helyettes

Szakdolgozók életkor szerinti megoszlása

hiány – többlet

A szakképzetlen ápolók aránya 2019. január 1. és 2023. január 1. napján

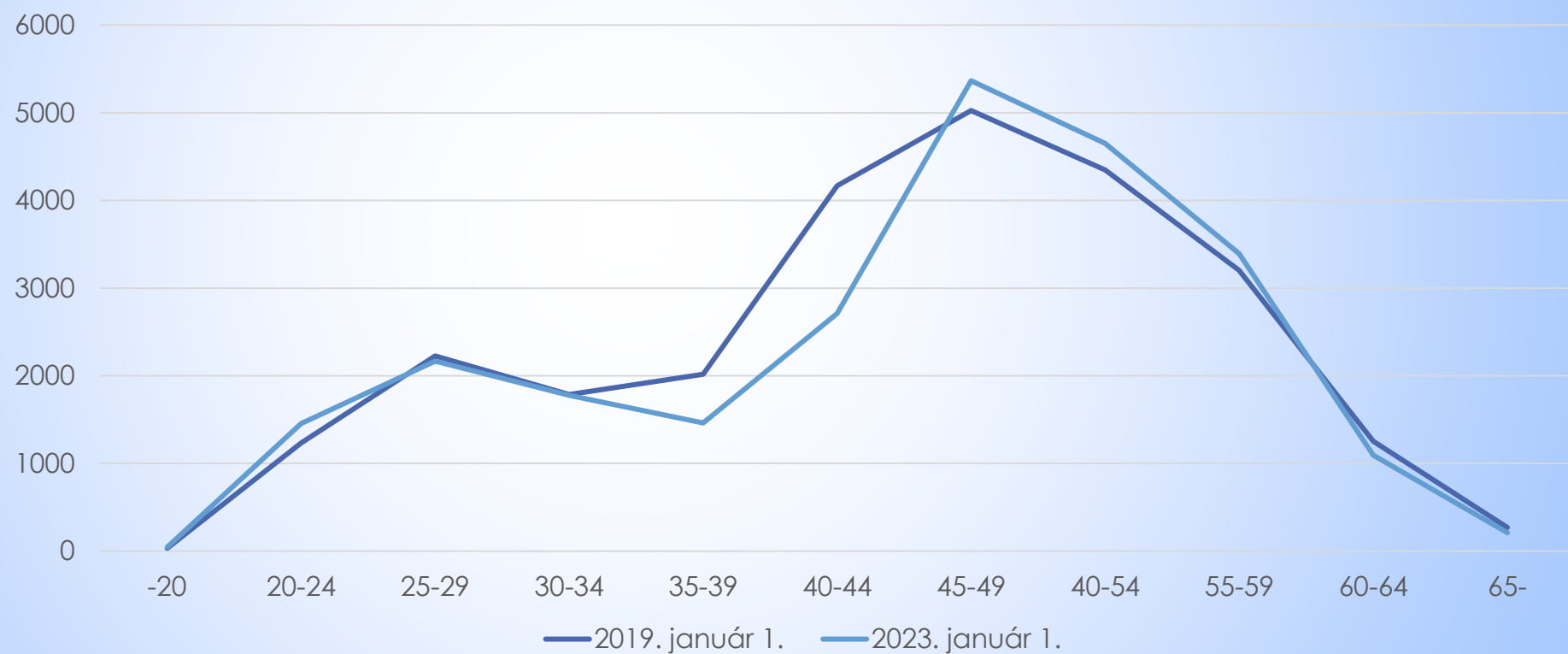
A betegágy mellett, több műszakban és teljes munkaidőben foglalkoztatott ápolók (létszám-változása 2019. és 2023. között)

Korcsoport	2019. január 1.	2023. január 1.	Változás mértéke
-20	32	46	44%
20-24	1 233	1 455	18%
25-29	2 226	2 168	-3%
30-34	1 786	1 776	-1%
35-39	2 017	1 461	-28%
40-44	4 167	2 711	-35%
45-49	5 026	5 366	7%
40-54	4 349	4 651	7%
55-59	3 204	3 392	6%
60-64	1 252	1 093	-13%
65-	269	211	-22%
Összesen	25 561	24 330	-5%

ORSZÁGOS KÓRHÁZI FŐIGAZGATÓSÁG

A betegágy mellett, több műszakban és teljes munkaidőben foglalkoztatott ápolók (létszám-változása 2019. és 2023. között)

A betegágy mellett, több műszakban és teljes munkaidőben foglalkoztatott szakképzetlen ápolók aránya (2019–2023.)

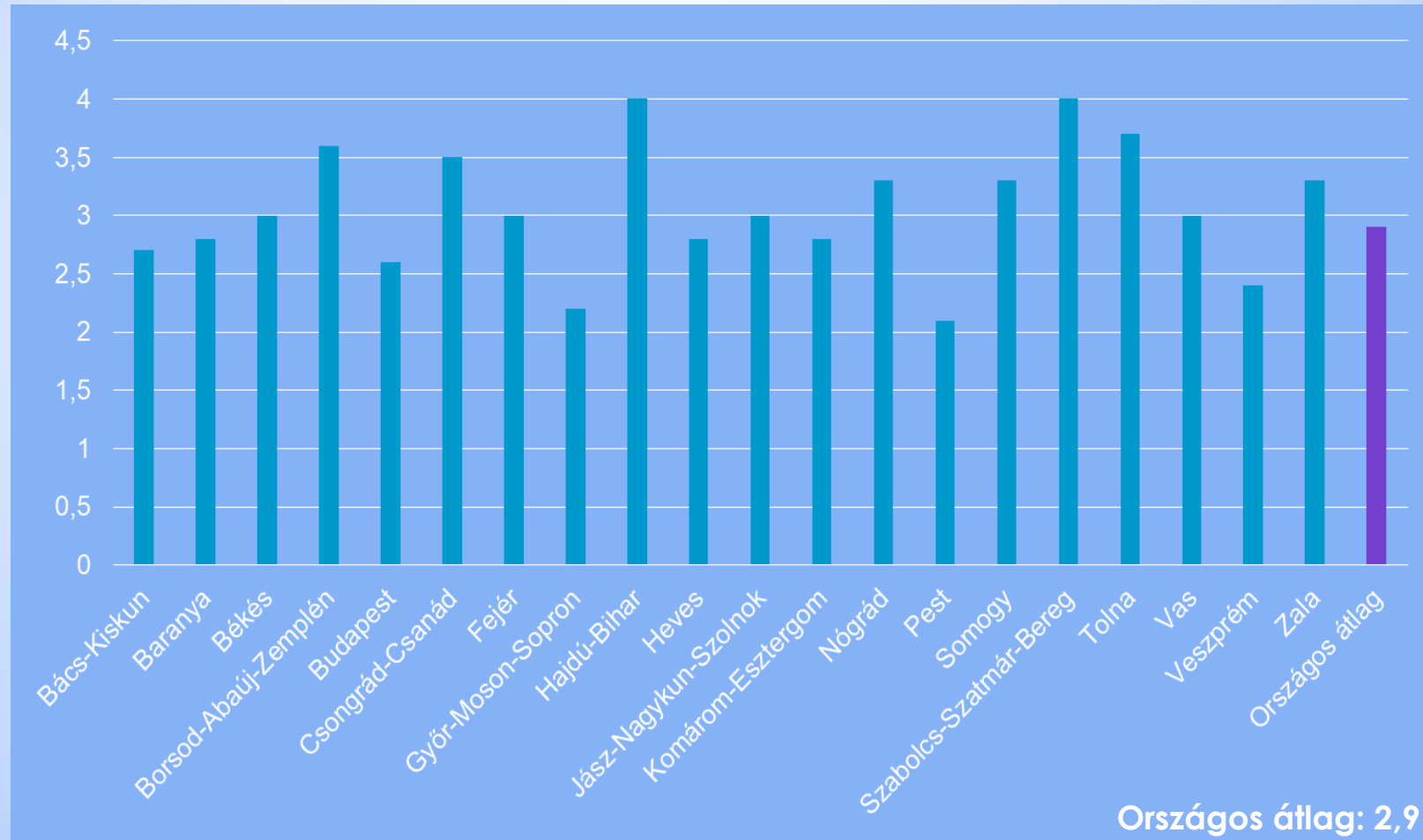
Kategória	Intézmények száma	
	2019. január 1.	2023. január 1.
nincs képzetlen ápoló	7	3
5% alatti	44	40
5,1-10% között	16	23
10,1-15% között	12	10
15,1% fölött	11	16

- csökkent a szakképzetlen ápolót betegágy mellett, több műszakban és teljes munkaidőben foglalkoztató intézmények száma
- az 5-10% közötti, illetve 15% fölötti arányban szakképzetlen ápolót foglalkoztató intézmények száma emelkedett

Több intézményben és nagyobb arányban kerülnek bevonásra szakképzetlen ápolók a többműszakos betegágy melletti ellátásba 2019-hez képest.

Az ápolói hivatás megítélésének átlagos értéke vármegyénként

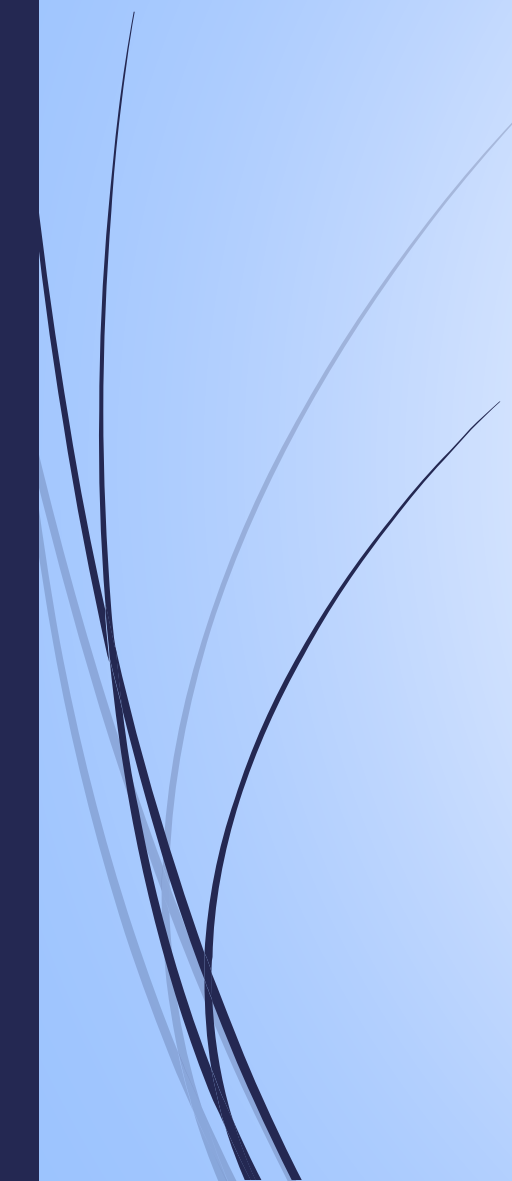

Forrás: Dr. Páva Hanna: Az egészségügyi humán erőforrás helyzete - aktualitások
Magyar Kórházszövetség XXXV. Kongresszus, Tapolca

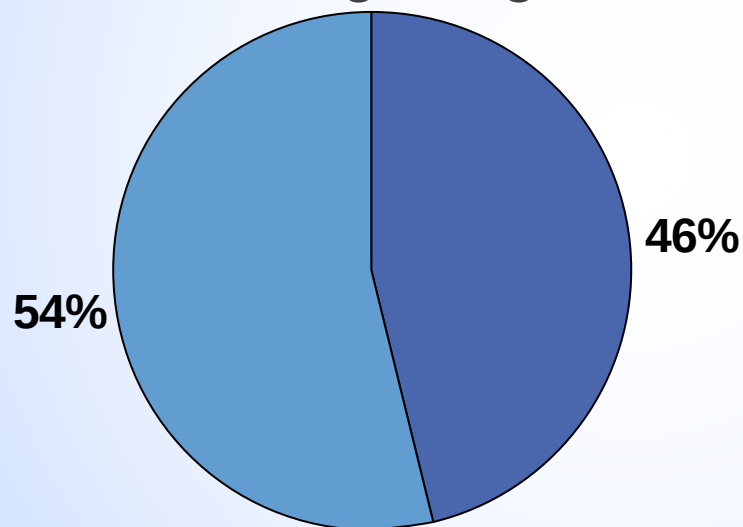
AZ ÁPOLÓI LÉTSZÁMOT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐ

A kevés – még kevesebb

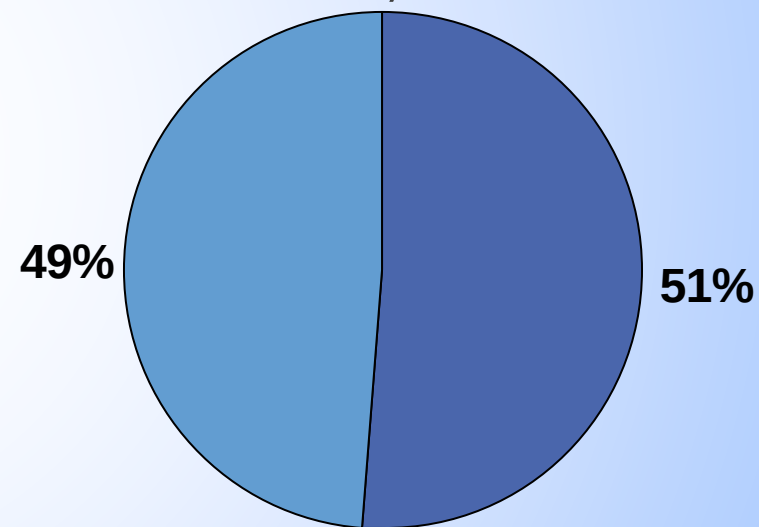

Egészségügyi dolgozók egészségi állapotmutatói

2015-ben az ápolók 46%-ának volt egy vagy több krónikus megbetegedése, 2019-ben ez az arány 51%-volt.

■ van krónikus betegsége
■ nincs krónikus betegsége

■ van krónikus betegsége
■ nincs krónikus betegsége

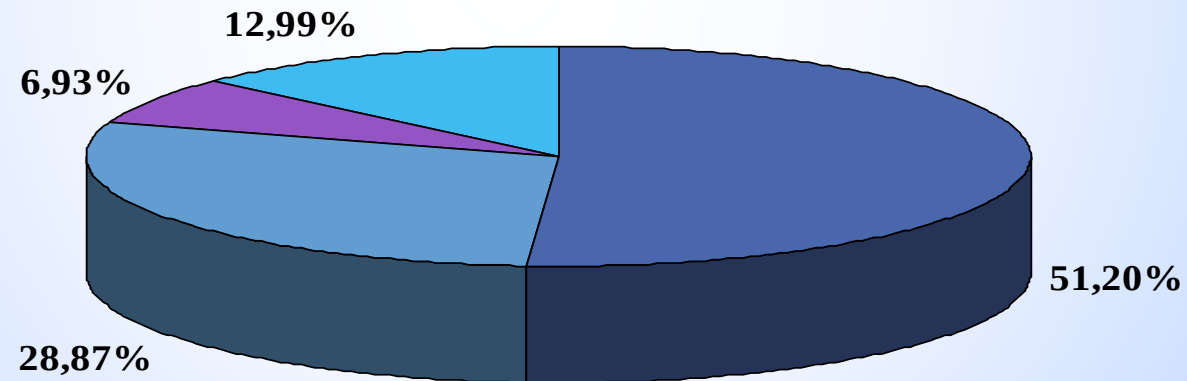
Növekvő terhek, csökkenő létszám

- Demográfiai mutatók (idősek, rokkantak)
- Szakmák strukturálódása
- Új diagnosztikai, terápiás eljárások, digitalizáció
- A betegek fokozódó elvárásai
- A társadalmi megbecsülés hiánya (bántalmazás)

Dolgozói bántalmazás

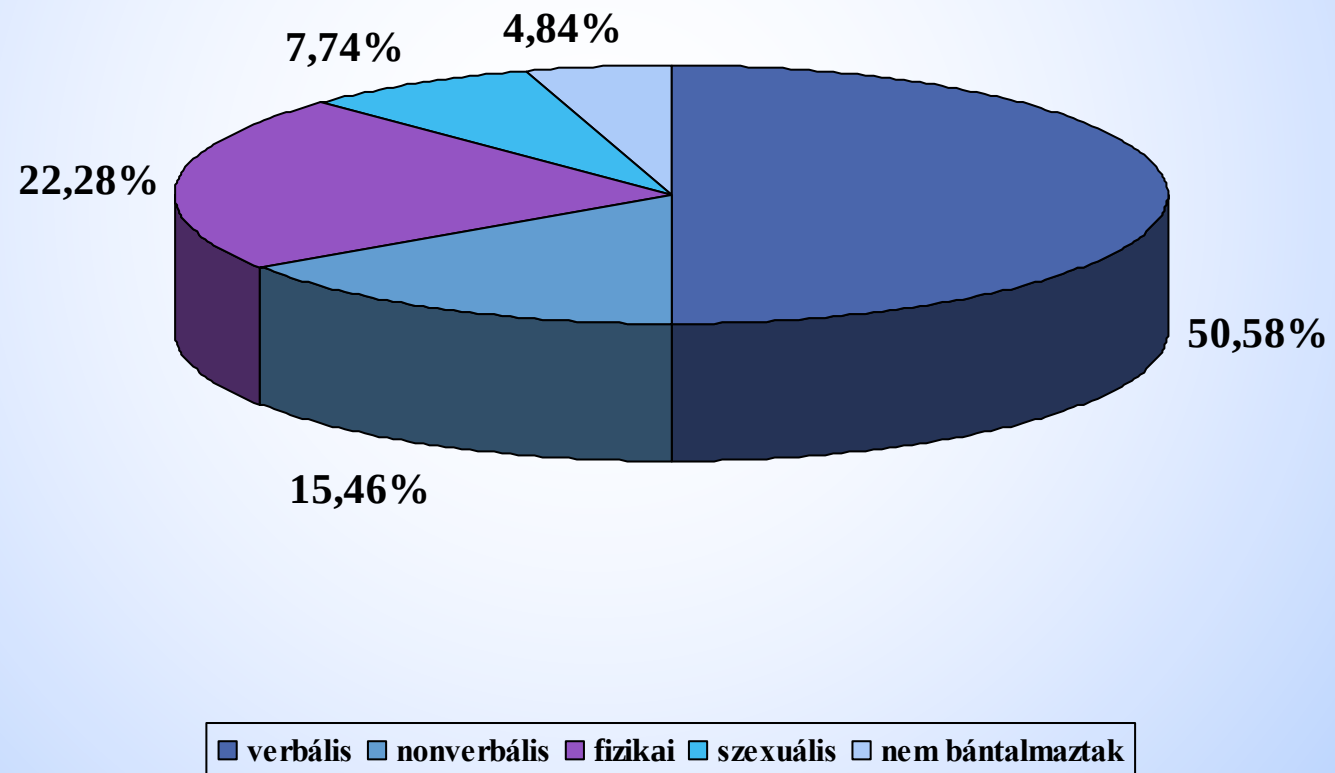
Munkája során érte már atrocitás?
(n=2420 fő)

2013 első negyedében megkérdezett
egészségügyi munkatársaink közül
87%-át
érte valamilyen bántalmazás.

■ igen, egy-két alkalommal ■ több esetben előfordult ■ rendszeresen előfordul ■ nem fordult elő egyszer sem

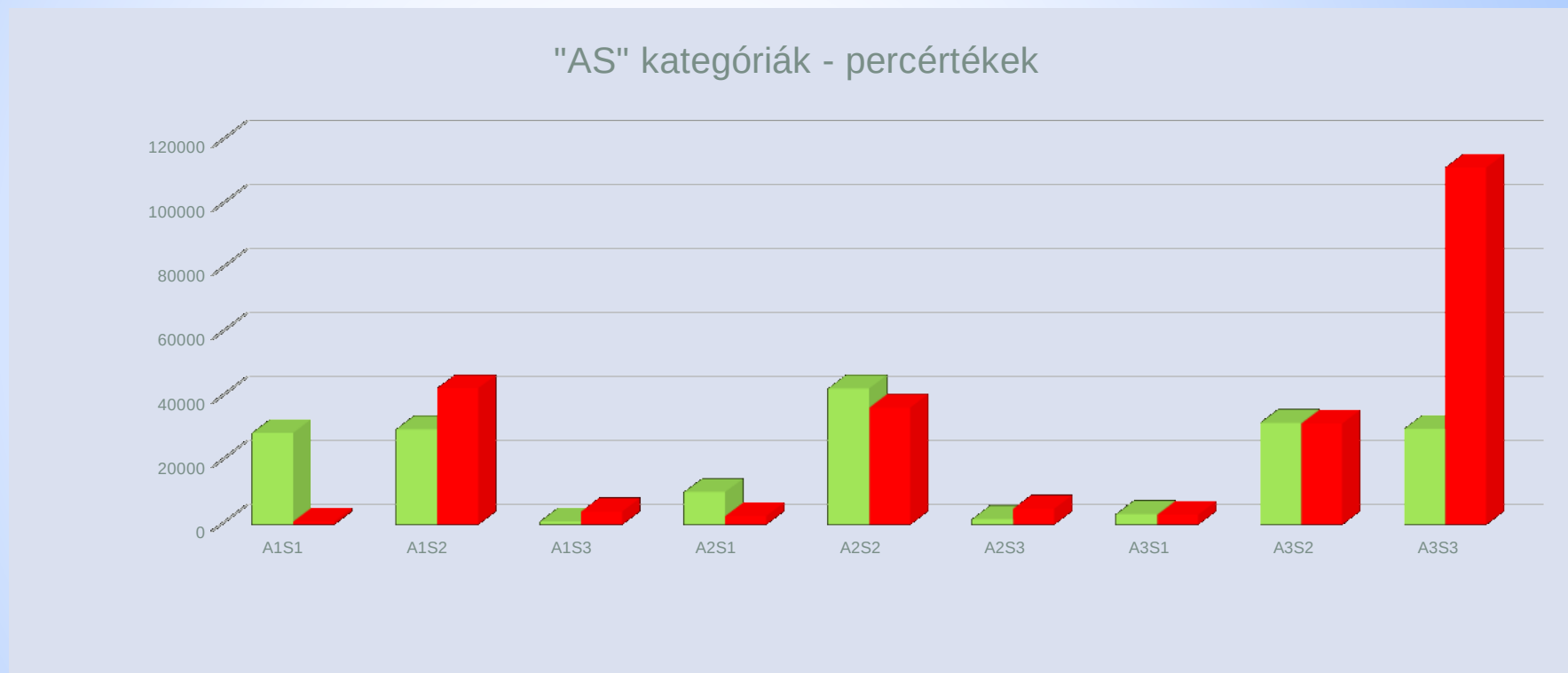
Munkája közben az agresszió melyik formájával találkozott? (n=2420 fő)

Növekvő terhek, csökkenő létszám

- Az ápolói hivatás az egyik legnehezebb női hivatás (szellemi, fizikai megterhelés, több műszakos munkarend → bioritmus megváltozása)
- Az egyre bővülő kompetenciák → orvosi kompetenciák átvétele
- A megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás (a komfortzónából való kimozdulás, más telephely, más típusú betegek, létszámhiány)
- Munkakörnyezet (klimatizálás, szociális helyiség)
- Munkafeltételek (eszközök)
- Előmeneteli lehetőség hiánya

A betegek ápolási igényének változása, AS besorolás szerint 2001 és 2016-ban

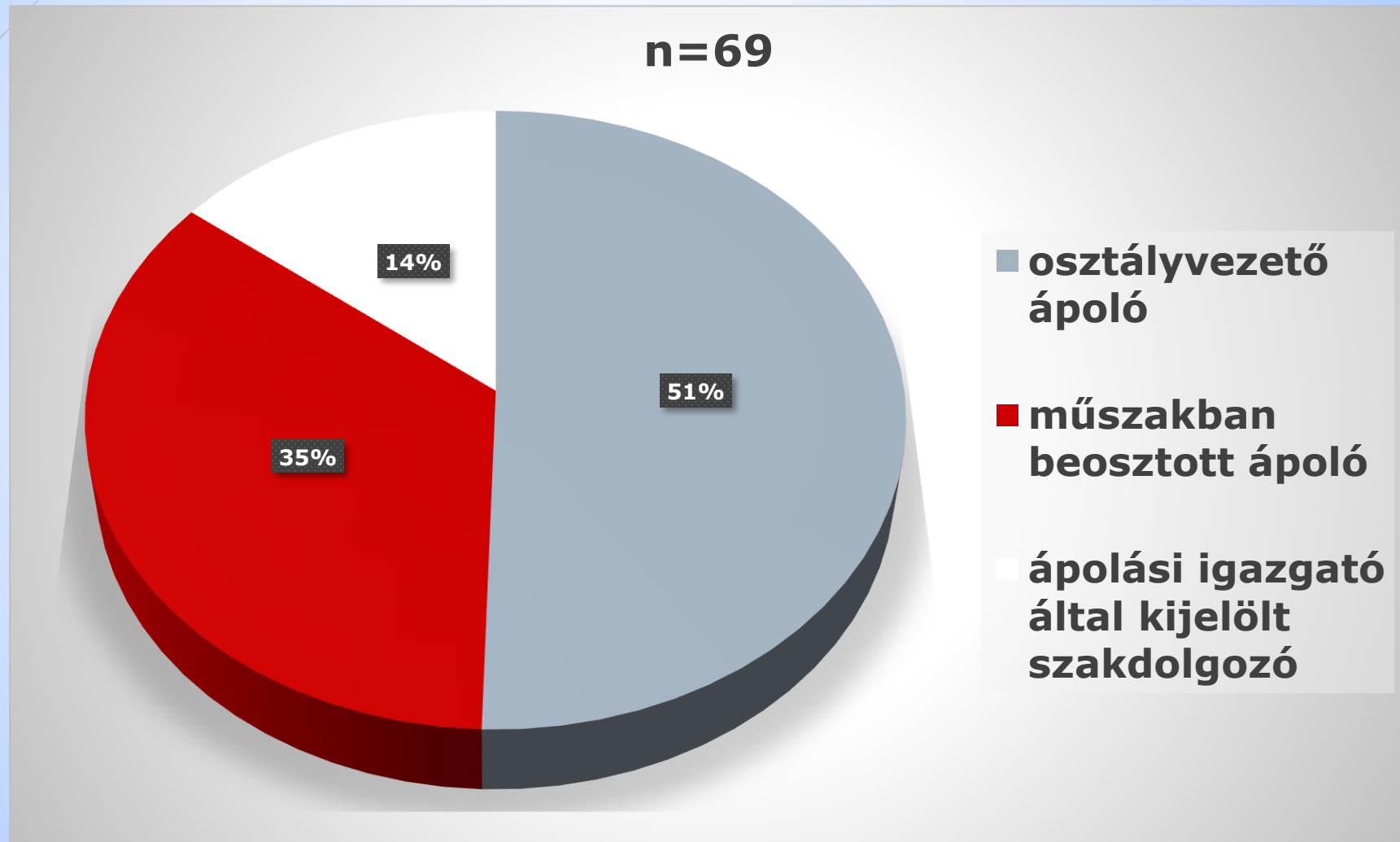
Forrás: Pap-Szekeres Anita: Szakdolgozói helyzetkép 2016, Holnap lesz-e aki ápoljon?

A vizsgált 15 évben gyakorlatilag az ágyhoz kötött betegek száma több, mint háromszorosára növekedett.

A duális képzés „terhei”

- Duális képzés – 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- Gyakorlati oktatás a „felhasználói” helyeken
 - feltételrendszer hiányában
 - személyi
 - tárgyi
 - anyagi
 - iránymutatás, képzés

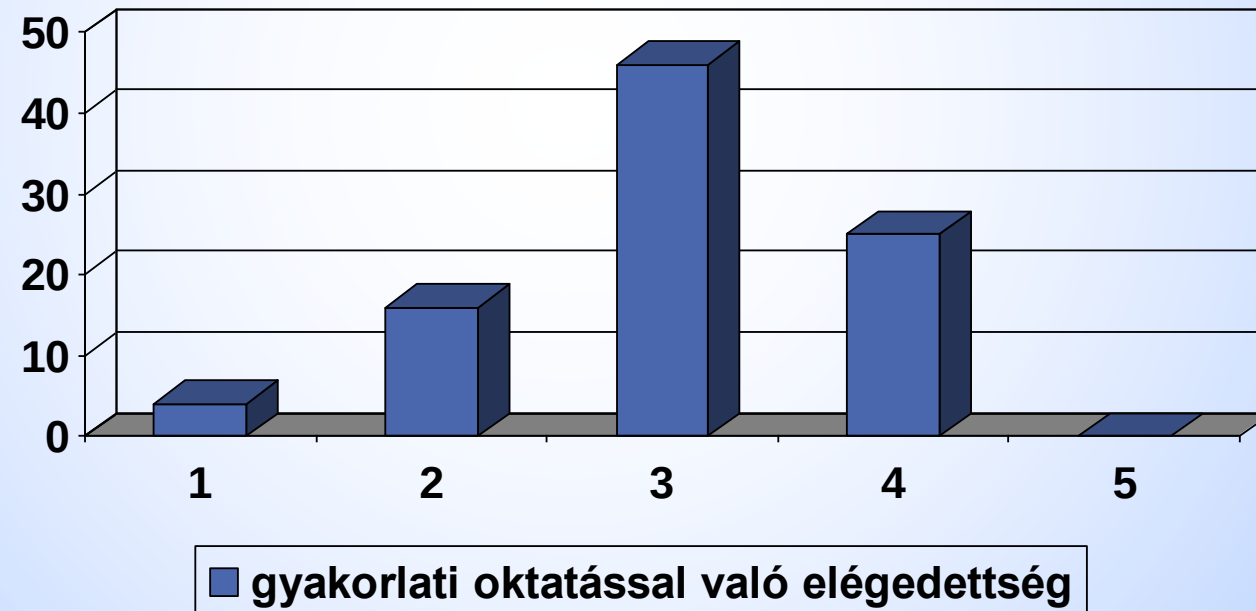
Ki végzi a gyakorlati oktatást?

A külső gyakorlattal való elégedettség mértéke a tanárok válasza alapján

n=91

Gyakorlati oktatással való elégedettség

A tanulók gyakorlati idő alatt szerzett tapasztalatai (n=279)

az ápolói hivatás választásában

megerősítette: 107 fő (38,4%)

elbizonytalanította: 172 fő (61,6%)

Megoldási javaslatok

Javaslatok

Ágazati szinten:

1. Az ápolói hivatás népszerűsítése

- 2. Pozitív megjelenések az ápolói munka szépségéről a médiában
- 3. Az ápolótanulók pályán maradását elősegítő intézkedések fenntartása és bővítése

4. Bérrendezés folytatása

- 5. Életpálya modell kidolgozása

6. Ápolói karrierlehetőség kidolgozása (a 256/2013. [VII. 5.] Korm. rend. értelmében nem lehet vezető főnővér!!!)

- 7. A munkahelyi környezet

8. Családbarát munkahelyek teremtése (gyermekfelügyelet, kórházi bölcsődék, nyaraltatási lehetőség, nyári táborok)

9. Az ápolók egészségi állapotának megőrzése érdekében rendszeres szűrővizsgálatok szervezése

10. Modern ápolási eszközök

- Az ápolók fizikai terheinek csökkentése

- 11. Okos eszközök bevonásával segíteni a szakápolói tevékenységet

12. Skill laborok kialakítása

- 13. Társadalmi megbecsülés

14. Egészségügyi dolgozók jogi képvisellete, a betegjogi képviselőhöz hasonlóan

- 15. Ápolói/főnővéri kompetenciák „profiltisztítása”

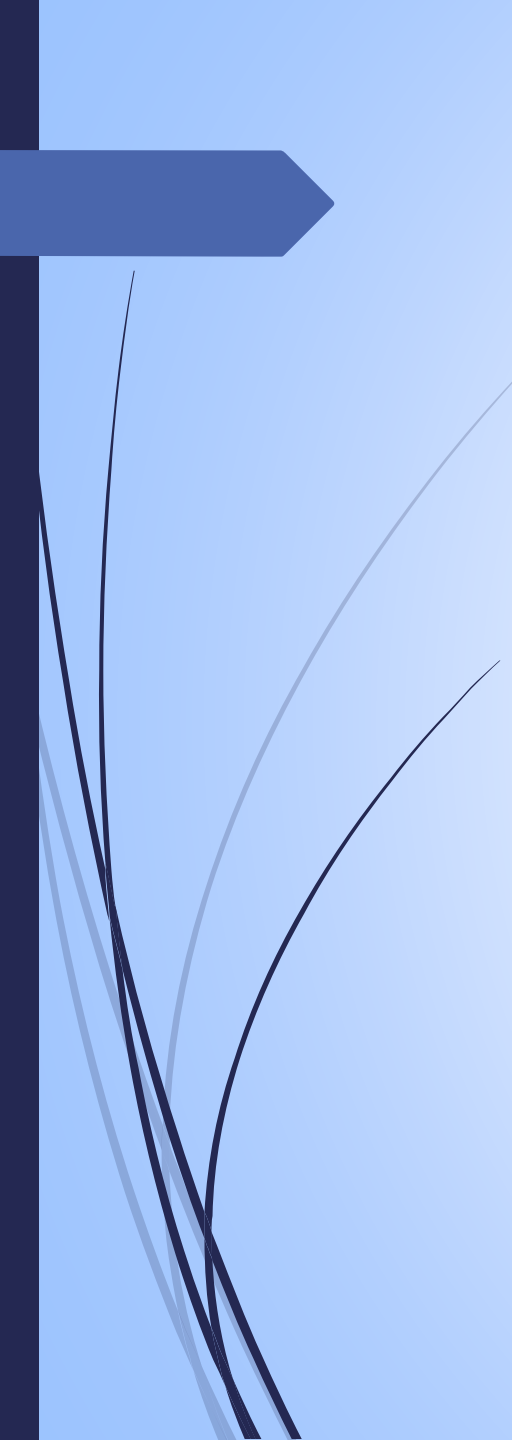
Javaslatok

Intézményi szinten:

- Intézményi ünnepek megtartása
- Községi programok (sportnap, szűrőnapok)
- Helyi jutalmazások, elismerések adása
- Családbarát kórházi intézkedések bevezetése
- Tanulók bevonása a kórház szakmai és kulturális életébe

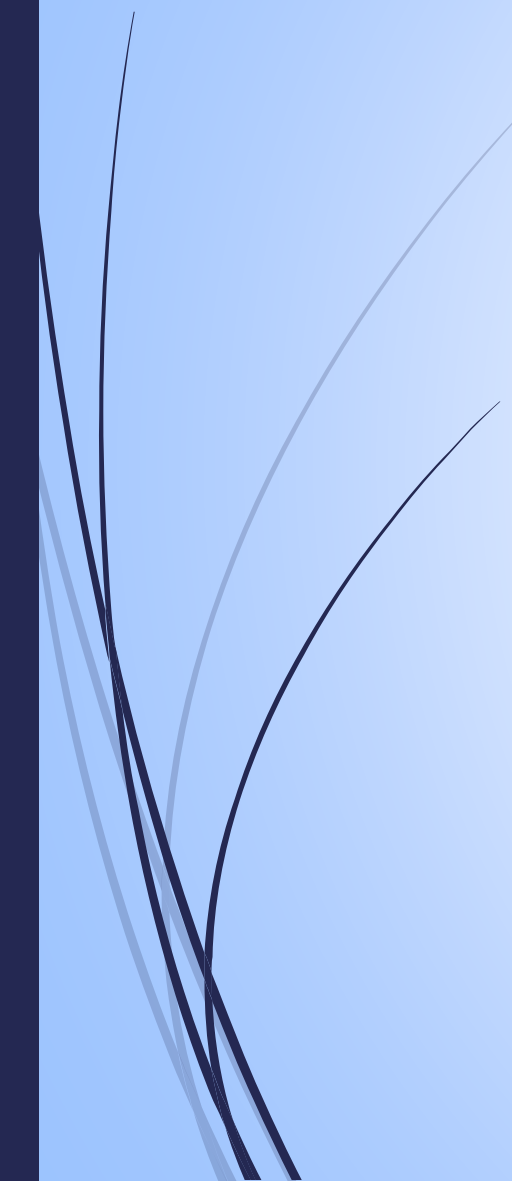
Osztályos lehetőség:

- Jó munkahelyi légkör kialakítása
- A jól teljesítő munkatársak dicsérete (ne csak figyelmeztessünk)
- Egymás segítése, meghallgatása
- Osztályos szabadidős programok szervezése
- A legjobban teljesítők dicsérete – a „hónap ápolója”

„Ággyal jobban el van látva Magyarország, mint az Egyesült Királyság, de az intenzív terápiás ágy egy beteget sem fog meggyógyítani. Az ágy körül tevékenykedő, jól képzett, megfizetett szakápoló menti meg a beteget. Elsősorban nem az orvos, a szakápoló a kulcs.”

(Szakmány Tamás)

**Köszönöm
megtisztelő figyelmüket!**